

ดอกไม้โบราณคดีไทย ๑

โดย บัณฑลอร หุ่น 27

๑ สายหยุด

“สายหยุด หยุดกลิ่นฟุ้ง ยามสาย
สายប់หยุดเสน่ห์หาย ห่างเศร้า
ก็คืนก็วันวาย วางโทษ ราแม่
ถวิลทุกขวบคำเช้า หยุดได้ ฉันทใดฯ”

วรรณคดี : ลิลิต ตะเลงพ่าย

พระนิพนธ์ : สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

ดอกสายหยุด Desmos Chinensis
พยอมไทย ให้หอมชื่น ะรินใจ

ในลิลิต ตะเลงพ่าย บรรยายไว้
ดมคราใด คลายเหงา เศร้าหายหมด

สมเด็จพระมหา สมณเจ้า
ทรงนิพนธ์ โคร่งสุภาพ อาบธรรมบท

กรมพระ ปริมาณูชิต ชีโนรส
กวีพจน์ สกตใจ ใคร่ชื่นชม

สระบุรี เรียกกล้วยเครือ เชื้อใหม่เอ๋ย
สุราษฎร์เรา เสลาเพชร สาวหยุดชม

จังหวัดเลย เครือเขาเกลบ แทบเลื้อยข่ม
น่าชื่นชม นิยมไทย มาลัยสะคราญ

กลีบดอกย้วย ด้วยลีลา ทำอ่อนช้อย
มีฤทธิ์สงบ สยบประสาท เครียดคลาดครัน

ยามป่วยคล้อย ปล่อยสาร Linalool
ดอกต้มกลั่น ได้น้ำมัน หอมระเหย

ใช้ลำต้น แก้ปัญหา ยาเสพย์ติด
รักสายหยุด พร้อมหยุดใจ ให้ทราชมเชย

รากแก้บิด บำรุงหัวใจ ใช้คลายเฉย
ใคร่เอื้อนเอ่ย เพยรักนี้ มิมีคลาย

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

ไอ้สายหยุดสุดจะให้ได้บานต่อ
แต่ธรรมชาติให้เจ้าได้แค่นั้นใจ

เพื่อให้ล้อแสงตะวันอันสดใส
หากเลยไปเจ้าจะเฉาเฝ้ากลีบโรย

อานนท์ สรวีสูตร

สายหยุดหยุดหอมฟุ้งเมื่อยามสาย
สุรีย์แรงสาดแสงกลืนหายไป

กลิ่นกำจายเข้าตรู่เพียงครู่ใหญ่
รอเช้าใหม่กลิ่นรวยรินชื่นจินต์เอ๋ย

ดวงพร เดชกุลทอง

เป็นไม้พุ่ม รอเลื้อย เพื่อยสายหยุด
คำคืนหอม ย่อมอารมณ์ ประโลมใจ

เหลืองผ่องผุด ดุจอำพัน อันพราวไส
แล้วจางไป พร้อมตาวัน ฝันค้างคา

กุศล คำเพราะ

สายหยุดแค่หยุดกลิ่นสิ้นยามสาย
ไม่มีหยุดแต่เปี่ยมปรีท้งวีวัน

รักคิดถึงซึ่งไม่วายจากใจฉัน
ไร้ขีดขึ้นเรื่องเวลามาหยุดลง

ชูลีรัตน์ สวัสดิ์

อันสายหยุดแสนงามเมื่อยามเช้า
ล่อแมลงแฝงอยู่ดูน่ายล

หอมกลิ่นเจ้าฟุ้งไกลไปทุกหน
เหมือนจะดลเจ้าไว้ในอุรา

แต่พอสายกลายเป็นเจ้าผันเปลี่ยน
เหล่าผึ้งภูหลบลีหนีเจ้ามา

กลิ่นหอมเวียนหายไปก็ไร้ค่า
อนิจจาแสนเศร้าเฝ้าโศกตรม

อัญชลี ณ เชียงใหม่

กลับมาบ้านตอนบ่าย
ทั้งสายหยุดแลพิกุล

ทั้งห้องไลน์หอมกรุ่น
หอมสุดซึ่งถึงหัวใจ

ชูลีรัตน์ สวัสดิ์

สายหยุดหยุดกลิ่นฟุ้งจรุงจิต
ทุกวันวารเช้าจรดเย็นไม่เว้นวาย

สมานมิตรสายใยรักไม่หักหาย
ถึงยามสายหยุดดมยังคงกลอน

รัตนารักษ์ ทิพลี้อชา(ธวัชโยธิน)

สายหยุดเจ้าลำเค็ญ หรือไฉน เข้าเบิกบานหัวใจ ฉ่ำชื่น
ยามบ่ายหยุดหรือไร ไร่กลิ่น เจ้าเอย ฝักรอน้ำตารื่น โศรกเศร้า หม่นหมอง

อัญชลี ณ เชียงใหม่

ถ้าสายหยุดไม่หยุดกลิ่นสิ้นความหอม คงต้องยอมเปลี่ยนชื่อย้อให้เห็น
อาจจะเปลี่ยนชื่อไปใช้หยุดเย็น หรือจะเชิญให้เป็นชื่อหยุดกลางคืน

อานนท์ สรวีสตร

สายหยุดแม้จะหยุดส่งกลิ่นหอม คนยังดอมดมกลิ่นถวิลหา
ดอกสีเหลืองมีกลีบสวยย้วยระย้า ให้โหยหาสายหยุดสุดจะทน

จตุพร สุวรรณปากแพรก

๒ กรรณิการ

“กรรณิการก้านสีแสด คิดผ้าแสดติดขลิบนาง
เห็นเนื้อเรือโรงราง ห่มสองบ่าอ่าโนเนน”

วรรณคดี : นิราศธารโศก

พระนิพนธ์ : เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ (เจ้าฟ้ากุ้ง)

“พระนีกคนึงนางทางประพาส รุกขชาติที่ในस्ताหมัน
พิกุล กรรณิการ สารพัน ดอกหล่นปนกันอยู่กลางทราย

สายหยุดโยทะการะย้าย้อย อนุชาพลาถคอยสอยถวาย
พระทรงทัดตรีสชวนพระน้องชาย มาชมไม้ให้สบายด้วยพื้ยา”

วรรณคดี : บทละครเรื่อง อิเหนา ตอน ระเด่นมนตรีชมพรรณไม้ที่ถ้ำस्ताหมัน

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

กรรณิการ์ กณิการ์ หรือกรณิการ์

บ้างตั้งไว้ Night Flower Jasmine

ชื่อสามัญ ขานว่า Coral Jasmine

ซึ่งมีถิ่น กำเนิด เกิดริมฝั่ง

ดอกสีขาว วงในแสด ช่อแปดดอก

ใครใส่ใจ ปลุกไว้ ได้คุณจริง

กลีบซ้ำชอก ดอกร่วงง่าย ออกปลายกิ่ง

ติ่มแก้ไข้ คลายจริง ฟุ้งฟุ้งใจ

ก้านดอกนั้น มีสาร Nyctanthin

หรือทำสี ย้อมผ้า นำตุ๋นไซร์

เสริมสีศิลป์ ขนมหิน อร่อยได้

รากบำรุง ปรับปรุงกาย ผิวใสดี

ปลุกกลางแจ้ง ตัดแต่งกิ่ง ยิ่งดูสวย

ออกดอกหนา หน้าหนาว ราวปลายปี

จักอำนวย ช่วยกิ่งหลาย ให้ดอกถี่

ยามราตรี คลีกليبบาน นานทั้งคืน

หอมกลิ่นฟุ้ง จรุงใจ หทัยกระจ่าง

กรรณิการ์ บุปผาหอม กล่อมกลางคืน

กลิ่นหอมช่าง สั่งฝันไกล หทัยชื่น

แสนสดชื่น ระรื่นใจ หาใดปาน

ไม้สวยดี มีคุณค่า เข้ายาไทย

ท่านกล่าวไว้ ในวรรณคดี มีช้านาน

สมุนไพรร บำรุงหัวใจ ให้แกร่งกร้าน

บุปผาสะคราญ ผ่านพบเห็น เป็นบุญตา

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

กรรณิการ์งามเด่นเป็นเช่นนี้

ดอกสีขาวอยู่เป็นช่อหน้าเต็ดดอม

ข้อมูลมีบอกมาว่ากลิ่นหอม

กลางคืนหอมเฝ้ายวนชวนให้ยล

กรรณิการ์นี้หน้าขาวปนแสด

ออกทั้งปีแต่ดอกนี้อยู่ไม่ทน

ถ้าโดนแดดจะผลิดอกและออกผล

บานกลางคืนรุ่งเช้าหล่นร่วงโรยไป

กรรณิการ์ยังเป็นยารักษาโรค

ดอกเป็นยาเอามาช่วยบำรุง(หัวใจ)

รดน้ำโซคชุ่มช่วยให้รวยได้

ในส่วนใบนั้นหน้าเป็นยาระบาย

เปลือกชั้นในนำไปต้มไม่ขมหรืออก แต่ขอบอกน้ำกินแก้วิงเวียนได้
อีกประโยชน์ดอกไม้นี้มีมากมาย ภูมิปัญญาไทยทั้งหลายต้องชื่นชม
สารสีเหลืองเรืองอร่ามจากก้านดอก คั้นน้ำออกใช้ย้อมผ้าสีทำขนม
รากนั้นหนาใช้เป็นยาบำรุงลม ใช้แก้ผมหงอกขาวให้วาวดำ

จตุพร สุวรรณปากแพรก

กรรมกรีดอกสีขาวพราวเป็นช่อ ดอกเล็กก็กระจายที่ปลายกิ่ง
กลีบดอกเวียนคล้ายกังหันปิ่นระวิง สวยงามยิ่งยามเพ่งพิศจิตรระรวย

กรรมกรีดันนี้ต้องมีแดด เพราะแสงแดดมาส่องผ่องความสวย
หากแดดน้อยพลอยให้ดอกไม้อวย มีน้อยด้วยหรือไม่มีที่รำไร

ใบกรรมกรีดนี้เป็นยาเจริญอาหาร ผสมน้ำตาลมาดื่มจะลิ้มใช้
ดื่มมากมากเป็นยาระบายใจ แสนสุขใจเมื่อได้ลิ้มชิมกรรมกรีด

อานนท์ สรวีสูตร

กรรณิการิเฉิดฉายลุ่มไย้มชูช่อ ขาวลอบอบบางเบาฝ้าถนอม
สีเสดแซมวงในกลีบรายล้อม กรุ่นกลิ่นหอมหวานหวานยามราตรี
ขอฝากช่อกรรณิการิมาในกลอน มอบขวัญอ่อนให้คณึงคิดถึงพี่
กลิ่นหอมกรุ่นไกล่กมลนะคนดี นานแค่ไหนก็ไม่มีที่โรยรา

ชูลีรัตน์ สวัสดิ์

อายุยืนหมื่นปีชีวีชื่น กลอนเริ่งรื่นชวนหัวหัวเราะหงาย
กรรณิการิน่าดมดอมหอมมิวาย น้องกาตีนกากรายเอยมาพร้อมกัน

ดวงพร เดชกุลทอง

กรรณิการิโลมราตรีให้น่าชม หอมลอยลมพรมพื่นดาษดินหล่น
แกนดอกส้มพรมกลีบขาววาวงามล้น นำสุขทันวนเก็บเจ้าคราวรวงราน

ลมพัดปลิวลิวลงสู่พื้นหญ้า
อยากดิ่งน้ำวสาวเวลาย้อนกลับกาล

ใช้ย้อมผ้าทาแต่งสีอาหาร
ชมโบราณท่านนำมาต้มบ่มจีวร

กุศล คำเพราะ

กรรมกิจการเลิศเฉิดฉาย
กลิ่นหอมโชยโปรยลงทั่วพงไพร

ดอกขาวพราวกำนัลลือลมไหว
โอดอกไม้กรรมกิจการช่างน่าชม

ศกุนตลา ณ หนองคาย

โอดอกเอ๋ยเชยชื่นเสนาหา
ช่างล้ำเลิศเฉิดฉายเฝ้ารำพัน
สวดยสมนามยามถวิลเชยกลิ่นเจ้า
รื่นอารมณ์โลมเร้าเกลากล่อมใจ

กรรมกิจการดอกงามสมความฝัน
ดอกเจ้านั้นสรรกลิ่นระบิลไกล
หอมอะคร้าวคำคั่นชื่นหวิวไหว
โอมโฉมไลหอมชื่นรื่นอุรา

ยามคำคั่นดูเด่นเจ้าเป็นหนึ่ง
โอดอกเอ๋ยเคยใครในนิทรา

อรุณรุ่งโรยร่วงดวงยิหว่า
มาโรยราร้างไกลใจเศร้าตรม

รอตะวันลาลับกับฟากฟ้า
กลิ่นโชยเชยเคยคั่นกรุ่นดอมดม

ดวงสุดากลับคั่นชื่นสุขสม
ร่วมภิรมย์สมใจในนิทรา

อัญชลี

กรรมकार์ กับโกวิท นั้นชิดใกล้ เพียงชื่อใจ ไก่อ่ ก. ขอซึ่งหน้อย
อันตัวพี่ นี้หนา ตั้งตาคอย ตัวน้องน้อย คอยใกล้ชิด สติตย์พันธ์

กรรมकार์ รู้ไหมหนอ ขอถามหน้อย ใจดวงน้อย ของน้องกา หนายึดมั่น
คิดผิดหนอ ขอเตือนนิต สะกิดกัน สติตย์พันธ์ นั้นเล่า สาวมากมาย

นายโกวิท จิตรรักแท้ แน่นอนนั้ก มีความรัก ให้น้องกา การู้ไหม
ยังเป็นโสด โดยเดียว อยู่เดียวดาย น้องกาได้ นี้ก็สั้กนิต คิดทบทวน

ถ้าน้องกา คิดได้ ไยช้าเล่า พรุ้งนี้เข้า ตอนตีสี่ มีลมหวล
ให้น้องกา มารอพี่ ที่เชิงควน มโนล้วน ชวนคลื่นใส้ นายโกวิท

โกวิท อีรวีโรจน์

๓ แก้ว

“ไม้แก้วกลืนแก้วกราย หอมบ่วายวังเวงใจ
ทุกซ์ลีมปลีมอาลัย ว่ากลืนแก้วแล้วเรียกหา”

วรรณคดี : กาพย์ห่อโคลง "นิราศพระบาท"

พระนิพนธ์ : เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ (เจ้าฟ้ากุ้ง)

“กลืนแก้วแก้วกลืนชด พระพายพัดรำเพยกระพือ
นามแก้วดอกแก้วคือ แก้วเนตรพินิจใคร

ดอกแก้วสีขาวผ่อง ไม่เหมือนน้องต้องติดใจ
ขาวเหลืองเรืองเรืองใส ในแหล่งหล้าหาไหนทัน”

วรรณคดี : กาพย์เห่เรือ

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

“แก้ว ดอก นี้ หอม ยวนฤดี พื่ออยู่ทุกวัน กลิ่น เจ้านั้น
สัมพันธ์ใจพี่ ปองรักดีเสมอ น้อง งามผ่องพรรณ

ทุกคืนพี่เพื่อ พี่รักเธอ พี่รักเธอ ด้วยวิญญาณสะท้านใจ
แก้ว ใจ จำ รู้ตัวไหมดว่า งาม น่าภิรมย์ โอ พระพรหม”

ผู้ประพันธ์คำร้อง: ศิลปินแห่งชาติ ครูชาลี อินทรวิจิตร

ไม้แก้วกิ่งแก้วกราย หอมบ่วายวังเวงใจ
 ไอ้ดอกแก้ว กลิ่นแก้วกราย พระพายพัด

ทุกขั้ล้มปล้มอาลัย ว่ากลิ่นแก้ว แล้วเรียกหา
 กลิ่นแก้วชัด หอมบ่วาย กรายนาสา

ดอกแก้วนี้ สีขาวพ่อง ส่องนัยนา
 ชื่อลาติน Murraya Paniculata

ในแหล่งหล้า หาใดงาม ล้านนุช
 สามัญว่า Andaman Satin Wood

หรือ Orang Jessamine ,Chiness Wood
 ชื่อแพกบ้าง ต่างกันไป ในบ้านเรา

มงคลสุด ดุจดวงแก้ว พ่องแผ้วใจ
 ทั้งบัวขาว ตะไหลแก้ว แก้วชี้ไก่อ

บ้างแก้วพริก หรือจ้าพริก อีก แก้วลาย
 กลิ่นดอกแก้ว แผ้วพ่องใส ให้กลิ่นแรง

ทางภาคใต้ แถวปัตตานี เรียกกะมุณีง
 ไม้ทนแสง แดดกล้า น่ายลยิ่ง

แก่นั่นเพื่อ เรอเหม็นเปรี้ยว เสียวท้องจริง
 ไม้แก้วดี มีมงคล ดลใจชื่น

ขับระดู น่องหญิง ได้จริงจัง
 กลิ่นหอมรีน ฟั่นจิตใจ ให้ขิงขัง

ปลูกข้างบ้าน ด้านตะวันออก ออกพลัง

วันพุธหลัง พลังพิสุทธิ์ ผุดกลางใจ

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

แก้วดอกหอมนุ่มจิตให้คิดถึง
หอมไมตรีมีเลื่อนรางไปจากใจ

ยังงามซึ่งชาวพิสุทธ์ผุดผ่องใส
หอมยวนใจในมิตรภาพซาบซึ่งจริง

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ดอกแก้วหอมดอมดมขมชื่นจิต
หอมระรื่นแซมชื่นรื่นเรใจ

เพ่งพินิจพิศสีขาวสกาไส
อบอุ่นไอบอบอุ่นอกอิมเอมอารมณ์

อานนท์ สรวีสูตร

ฝั่งน้อยเจ้าดมดอมความหอมหวาน
อย่าเลยเลื่อนชีวิตอาจปลิดปลง

กลีบแก้วบานยวนใจให้ไหลหลง
หากเข้าดงเขาฉืดยาฆ่าแมลง อีอิ

ชูลีรัตน์ สวัสดิ์

แก้วมุกดา ดอกขาว บริสุทธ์
มุกดาล้ำ ธรรมมุ่งเน้น เป็นอาจฉิน

ตั้งน้องนุช สุดสวย รวยซึ่งศีล
ดูโสภณ พร้อมพรั่ง ทั้งกายใจ

มุกดาณี บริสุทธิ์ ผุดผ่องนัก
จิตสูงส่ง คงมั่นอยู่ ดูห่างไกล

ไม่รู้จัก อบายมุข สุขโฉน
ตัวพี่ชาย ใจโหดชั่ว กลัวน้องตรม

พี่ชื่นชม ตรมจิต คิดตรองหนอ
ให้เป็นสุข แก้วมุกดา ถลาลม

ไม่ดีพอ ขอรักแท้ แม้ชื่นชม
ได้สุขสม กับชายอื่น ฝืนใจเรา

อันตัวพี่ นี่ขอคุณ อยู่ห่างห่าง
ยามน้องสุข พี่สุขด้วย ช่วยบรรเทา

คิดถึงบ้าง ให้พี่ชาย ได้ไหมเล่า
ยามน้องเศร้า เขาแห่งหน่าย พี่ชายรอ

โกวิท อีรวีโรจน์

หอมกลิ่นกรุ่นแก้วขาวที่พราวใส
กลีบบางนวลยามบานดูหวานซึ่ง
มอบดอกแก้วช่อสวยด้วยความรัก
ฝากกลิ่นแก้วให้สุขในทุกยาม

เก็บละอองอวลไอให้คิดถึง
แทนใจซึ่งผ่องพิสุทธิ์ดุจแก้วงาม
ขอตระหนักทุกเวลาอย่ามองข้าม
จากคนนาม "ไหว้แก้ว ชลธาร"

ชวลีรัตน์ สวัสดิ์

ดอกแก้วงามพริ้งพราวขาวบริสุทธิ์
กลิ่นเจ้าหอมมมมอมใจให้ไม่เบื่อ

สวยใสสุดผุดผ่องต้องใจเหลือ
สุขใจเมื่อเชยชมดมแก้วใจ

จตุพร สุวรรณปากแพรก

กลีบดอกแก้วแววามวบจับวงเนตร
สวयปนโศกหวานปนเศร้ายั่วเฝ้าใจ

สุดวิเศษส่องจากฟ้ามาหรือโฉน
รักตลอดไปในดอกแก้วไม่แคล้วกัน

สุพัฒน์ อรรถธรรม

แก้วเจ้าจอม หอมกรุ่น อุ่นอกหนา
แก้วพรรษา มุกดาด้วย สวยลออ

แก้วกัลยา มาพร้อม หอมจริงหนอ
สุขจริงก่อ (แก้ว)การะบุหนิง อิงละคร

ต้นแก้วไซร์ ใบสุดสวย ด้วยสีเขียว
ดอกเจ้าขาว พรราวพริ้ง มิ่งบังอร

ปลายใบเรียว เกี้ยวใจพี่ ศรีสมร
ดุษคมศร อ่อนรัก ปักกลางใจ

อันดอกแก้ว ดุจแก้วตา ของพี่หนอ
จิตเจ็บแปลบ แทบม้วยหนา ชีวาวาย

ขาดเจ้าก่อ มองไม่เห็น เป็นโฉน
ดอกแก้วโย ไปลับ ไม่กลับมา

เปรียบดอกแก้ว สดสวยสุด ดุจผู้หญิง
ต้องเหี่ยวโรย ร่วงสู่พื้น ผืนพสุธา

งามเพริศพริ้ง หอมกรุ่น ละมุนหนา
ตัวน้องยา ต้องเสียมทรุด ดุจเดียวกัน

คนจดจำ ย้ำในจิต คิดตระหนก
กลิ่นหอมหวาน ชวนจุมพิต แนบชิดกัน

เฝ้าพุ่มพิก ต้นแก้วนี้ ที่สีสั่น
สตรีนั้น ผิดแพก แตกต่างไป

อันผู้หญิง อิงความสวย นั้นม้วยแน่
สตรีสวย สวยที่จิต ความคิดไกล

ชายไม่แล ยามสวยเสื่อมน่าเอื่อมไหม
สวยข้างใน ดีไหมหนอ ชายขอตึง

โกวิท อีรวีโรจน์

โอ้เจ้าแก้วดอกงามยามพั่งพิศ
กลิ่นอบอวลชวนใจลี้มไม่ลง

แสนสนิทเสน่หาน่าลุ่มหลง
ชีวิตคงเหงาหงอยรอคอยชม

แก่วงดงามนามหนึ่งซึ่งใจยิ่ง
อยากจะได้ตดอกหอมมาดอมดม

แก้วเจ้าจอมงามพริ้งยิ่งสุขสม
แนบอภสมสวาทหวังตั้งหมายใจ

อยากเป็นแก้วกลางใจใครคนหนึ่ง
จะขอยอมพร้อมรักภักดีจนตาย

ที่สุดซึ่งต้องจิตพิสมัย
สวาทสายเสน่หาแก้วตาเอย

อัญชลี ณ เชียงใหม่

ดอกแก้วงามอร่ามประเทืองจิต
ชาวพิสุทธิ์ดุษฎีล้ำประทีน

อยู่ใกล้ชิดบานพรมฉมโชยกลิ่น
ประดับถิ่นสิ้นภัยมิใกล้กราย

เก็จแก้วคงหมองเมื่อคล่องคลอดอกแก้วใส
ประเทืองชนล้นมากได้พริ้งพราย

ดอมคราใดใจเจิดแจ่มเฉิดฉาย
มณีนงามปลั่งประกายได้ในบางคน

กุศล คำเพราะ

ดอกแก้วขาว เปรียบดั่งสาว บริสุทธิ์
งามน้ำใจ งามรอยยิ้ม พิมพ์นิยม

งามฟ่องผุด ดุจแก้วใจ ใสสวยสม
ช่างชวนชม เพราะเป็นสาว ชาวเคยู

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

ดอกแก้วหอมดอมดมชมชื่นจิต
หอมระรินชุ่มชื่นรื่นเรใจ

เฟ่งพินิจพิศสี่ขาวสกาไส
อบอุ่นไอบอบอุ่นอกอิมเอมอารมณ์

อานนท์ สรวิสูตร

โอ้เจ้าแก้วดอกงามยามเฟ่งพิศ
กลืนอบอวลยวนใจลี้มไม่ลง

แสนสนิทเสน่หาน่าลุ่มหลง
ชีวิตคงเหงาหงอยรอคอยชม

แก้วดงามนามหนึ่งซึ่งใจยิ่ง
อยากจะเด็ดดอกหอมมาดมดม

แก้วเจ้าจอมงามพริ้งยิ่งสุขสม
แนบอกลสมสวาทหวังดังหมายใจ

อยากเป็นแก้วกลางใจใครคนหนึ่ง
จะขอยอมพร้อมรักภักดีจนตาย

ที่สุดซึ่งต้องจิตพิสมัย
สวาทสายเส่นหาแก้วตาเอ๋ย

อัญชลี ณ เชียงใหม่

ดอกแก้วงามพริ้งพราวขาวบริสุทธิ์
กลิ่นเจ้าหอมมมมอมใจให้ไม่เบื่อ

สวยใสสุดมุขต้องใจเหลือ
สุขใจเมื่อเชยชมดมแก้วตา

กลิ่นดอกแก้วชวนให้ใจคิดถึง
วอนลมช่วยพัดกลิ่นแก้วมุกดา

เพื่อนคนหนึ่งซึ่งรักมากนักรหนา
บอกเพื่อนยายีสิบเจ็ดนี้มีนัดกัน

จตุพร สุวรรณปากแพรก

๔ การระเอด

"พระชมการะเอดแก้ว หอมหา ยากนา
หอมหื่นกลเศศา รวดเร็ว
พระชมมุลิลลา ลานสวาท
ชมดอกไม้เกี่ยวเกล้า เพื่อนไท้ แพงทอง..."

วรรณคดี : "ลิลิตพระลอ"

“เจ้าการะเอด เจ้าขี่ม้าเทศ จะไปทำยวัง
ซักริชออกแกว่ง ว่าจะแทงฝรั่ง
เมียห้ามไม่ฟัง เจ้าการะเอดเอย”

บทกลอนกล่อมเด็กของหอพระสมุดวชิรญาณ
รวบรวมโดยหลวงธรรมาภิมณฑ์ (ถึก จิตรกรถึก)

พระชมการะเกดแก้ว หอมหา ยากนา หอมที่นกลเกศา รวดเร็ว

พระชมมุลิลา ลานสวาท ชมดอกไม้เกี่ยวเกล้า เพื่อนไท้แพงทอง

ลิลิตพระลอ คลอข้อไข ไม้การะเกด อยู่ประเทศ เขตศุภนัยสูตร สดแสงส่อง

ไม้ชุ่มน้ำ ตามชายหาด ชัดชายคลอง ทรงพุ่มมอง ผ่องผุด สดพรรณนา

ข้อมูล จำเพาะ เฉพาะเกดก็ ไม้ประเภท ยืนต้น ทนลมเลิศ

ชอบดินชุ่ม อุ่นน้ำ ตามชายเขต ชายหาดประเทศ เขตศุภนัยสูตร สดโลกนี้

ชื่อสามัญ ขานว่า Screw Pine ชื่อวงศ์ไชรั Pandanaceae

Pandanus odoratissimusชื่อชืดดี เป็นมาลี มีกลิ่นฉุน รุนแรงไกล

ไม้ยืนต้น ทรงพุ่ม สูง2วา ชอบแดดกล้า ปลายใบแหลม ชอบหยักไชรั

หนามแหลมคม ลมพัดแรง หาแห้งไป จึงปลูกได้ ทั่วไทย ไประวัง

ดอกเตยทะเล ช่อเทไกว ดอกใหญ่หนอ ออกเป็นช่อ ตามซอกใบ และปลายกิ่ง

ดอกเพศเมีย แยกเพศผู้ อยู่คนละกิ่ง คนละต้น ยลรักจริง อิงลมมา

การระเกด เพศชาย คือลำเจียก เพศเมียเรียก เตยทะเล สดเส่นหา

ผสมข้าม งามทั้งปี มีผลมา มีหน้าตา คลาสับประรด รสกลิ่นดี

มีรากข้าง ยั้งยัน ดันลำต้น ให้ทานทน พายุแรง แกร่งได้ที่

เยื่อใยใบ ไส้ชืด ชัดพันดี โ้อมาลี ศรีมาลา นารักจัง

ที่เมืองไทย พบในเขต ศรีสะเกษสุรินทร์ ทั้งทั่วถิ่น ดินสตุล และตรังหนา

ส่วนนามนั้น ขานมากมาย หลายลีลา ชาวนรา มลายา ว่าปาหนัน

เตยทะเล การะเกด หรือลำจวน บ้างรัฐจวน ลำเจียก เพ็รียกแพกผัน

ดอกหอมฉุน คุณมาลี มีค่าอนันต์ ปรงอาหาร กลั่นเป็นยา รักษาหัวใจ

คุณค่ามาก จากปลายใบ ถึงใต้ดิน
มุกกิต โลहितพิช ติดหนองใน
ไม้โบราณ สานชีวี วิถีไทย
การะเกด เจตน์จงใจ หทัยขจี

ถั่วถั่วลิ้น กลิ่นและรส ปลอดพิษร้าย
ลดพิษไข้ แก้กษัย ให้คลายดี
อยู่อาศัย ได้ร่มเงา เหง้าสุขศรี
ชื่นชีวี มีการะเกด ห้อมเขตใจ

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

กาลผ่านเนิ่นนาน บานกร่น การะเกด
มาบัดนี้ เจ้าแรมร้าง ไปหนใด
การะเกด เพรศพราว ชาวอ่อนหวาน
ใคร่ถนอม ออมไว้ ใต้ชายคา

ณ ศรีสะเกษ เขตคาม ถิ่นอาศัย
สุดอาลัย ใฝ่คะนึ่ง จิ้งครวญมา
หาใดปาน เปรียบหอม ยอมใฝ่หา
สุขอุรา คราได้ชม ดมเด็ดดอม

กุศล คำเพราะ

การะเกดมีเพศเมียและเพศผู้
ต้นเพศผู้ดูเหมือนเป็นลำเจียกจ้อง

ซึ่งผู้รู้ที่อยู่แยกแตกซื่อสอง
ต้นเพศเมียร้องว่าเตยทะเลเสน่ห้ไกล

การกระตุ้นนี้มีหลายชื่อ
ทั้งสามชื่อนี้เพราะเหมาะเจาะใจ

ส่วนตัวฉันนั้นชอบชื่อปาหนันนะ
ไปทำงานแถบแถวมลายัน

ได้รู้จักมักจี่ที่สุโขทัย(ไกลก)
แต่หลังจากกาลเวลาได้ผ่านมา

ปาหนันหรือรัฐจวนชวนหลงไหล
แล้วแต่ใครชอบชื่อไหนเรียกไปกัน

เพราะเคยปะหญิงสาวคราววัยฝัน
น้องนางนั้นสดใสวิไลตา

ช่างเอาใจและแสนสเนหา
โอ้แก้วตาเธอก็หายไปแต่งงาน

อานนท์ สรวีสูตร

การเกิด กลิ่นหอมกรุ่น ละมุนเหลือ
คราได้กลิ่น หอมหวานนั้น ฉันกล้ากลิ่น

การเกิด เกศหอมหนอ รอใครนั้น
หนุ่มต่างห้อง น้องยินดี ที่เขามา

การเกิด กลิ่นหอมหวาน รัฐจวนนัก
แต่ความฝัน นั้นริบหรี่ หนีห่างไกล

หอมเย็นเจือ เอื้อดอกสวย ช่วยแถมชื่น
ฝันสะอื้น กลิ่นสู้อก โศกหวานมา

คนใกล้กัน มองไม่เห็น เช่นนี้หนา
ส่วนพี่ยา หนาน้อง มองข้ามไป

พี่นี้รัก อยากแนบชิด พิสมัย
ถ้าฝันได้ ตั้งใจเช่น เป็นสุขนัก

การระเกด กลิ่นแถมเกล้า เราเศร้าหนอ
ด้วยน้องนี้ มิมีจิต คิดจะรัก

ชาตินี้ขอ รอน้องนั้น ฉันทระหนัก
ฉันทอกหัก รักมันคุด หยุดรักที่

โกวิท ธีรวีโรจน์

อยากขานนามการระเกดว่าลำเจียก
คุณยายใส่ในหีบผ้าหอมนำดู

คุณเคยเรียกแต่เด็กยังเล็กอยู่
กลิ่นทนอยู่ตราตรึงซึ่งใจ

ต้นใหญ่ขึ้นริมน้ำติดลำคลอง
หอมลำเจียกอวลมาครั้งคราใด

คอยเดินจ้องวันนี้มีดอกใหม่
ภาพอดีตกลับมาใหม่ให้คำนึง

กลิ่นลำเจียกติดสะไบที่ใส่หีบ
เหลือคุณค่าเนานานที่หวานซึ่ง

ผจงจีบเมื่อวันวานกาลครั้งหนึ่ง
ยังคิดถึงลำเจียกนักรักนิรันดร์

ชูลีรัตน์ สวัสดิ์

การกระเเดดเจ้าเอยช่างหอมนี้ก

เจ้าเเยื่องท่าทำทนายอายุภมร

แสนสวยสมรมย์รื่นชื่นกลิ่นเกศ
กลิ่นเจ้าหนอหวานล้ำร่าทนนาน

คนเรียกเจ้าอีกชื่อคือลำเจียก
ไม่ต่างกันเรียกไว้ให้กลับกลาย

นึ้กหลงรักปักใจในสมร

ให้บินร่อนลงหากลาดอกบาน

เหมือนถูกเวทย์ลุ่มหลงให้สงสาร
ใครพบพานเป็นต้อหลงพะวงนาง

แม้สำเหนียกต่างกันั้นน้ออย่าหมาย
แต่สุดท้ายนั้นหรือคือเหมือนกัน

อัญชลี ณ เชียงใหม่

ดอกลำเจียกเรียกมาตั้งแต่เด็ก
ริมลำธารมีน้ำใสไหลผ่านมา

ดอกลำเจียกให้รัญจวนหวานนึ้กถึง
เตยทะเลก็เรียกด้วยได้ทั้งนั้น

ดอกลำเจียกชวนให้หวานนึ้กถึง
มีกลิ่นอบอวลหอมชวนดมครัน

โบราณนั้นใช้ทำยารักษาโรค
สารพันคุณอนันต์วิถึไทย

ตอนยังเล็กเก็บลำเจียกที่ในป่า
เพ็งรู้ว่าลำเจียกการะเเดดเพศเดียวกัน

อีกชื่อหนึ่งลำจวนและปาหนัน
ส่วนตัวฉันขอเรียกลำเจียกกัน

กลีบดอกซึ่งเรียวยาวสีขาวนั้น
หอมทั้งวันยาวนานฉุนร้อนรุ่มใจ

ปลดทุกข์ไสกพิษร้ายแก้กษัย
ปรบมือให้ภูมิปัญญาไทยจงเจริญ

จตุพร สุวรรณปากแพรก

โอ้ว่าเจ้า ปาหนัน หนั้นเนื่อน้อง
ได้หอมกลิ่น รินระรวย ช่วยคลายทุกข์
เมื่อวันวาน ผันผ่าน หวานนั้นหนอ
ความสุขสันต์ ھرรษา น่าอภิรมย์
เปรียบปาหนัน นั้นเป็น ดอกไม้้นั้น
หมู่ภมร ชอนกลีบเจ้า เข้ากระทำ
ดอกปาหนัน นั้นหนอ ก้อเหี่ยวเฉา
แต่พินั้น มันคงอยู่ คู่ยาใจ

ยามตระกอง กอดเจ้าั้น ฉันเป็นสุข
พบแต่สุข ทุกข์ห่างหนา คราเซยชม
ถึงคราวก้อ กลับเปลี่ยนไป กลายเป็นชม
กลับระทม ในอกนั้น ปาหนันทำ
ดอกปาหนัน นั้นหอมกรุ่น ละมุนล้ำ
ดูดีมีน้ำ มธุรส หมดดอกไป
ภมรเล่า เจ้าดอมดม ชมดอกใหม่
แม่พี่ได้ ไซ้เซยชม สมอรุรา

โกวิท ธีรวิโรจน์

๕ เกี้ยวเกล้า

"พระชมการะเกดแก้ว หอมหา ยากนา
หอมหื่นกลเทศา รวดเร้า

พระชมมุติลา ลานสวาท
ชมดอกไม้เกี้ยวเกล้า เพื่อนไท้ แพงทอง..."

วรรณคดี : "ลิลิตพระลอ"

ดอกเกี้ยวเกล้า Acalypha Hispida
ดอกแดงสด หมัดจืดจ้ำ น่าเมียงมอง

กล่าวพรรณนา ว่าน่าชม อารมณ์ฟ่อง
ค่าปานทอง ละอองแจ่ม แฉล้มจรวย

ชื่อสามัญChenille Copper leaf
ดอกสีแดง แต่งผม ทรงเกล้ามวย

ดอกตัวเมีย ไม่มีกลีบ เกสรสวย
ดูสดสวย นวยนาด อาจองค์ดี

บ้างเรียกขาน ว่าRed Hot Cat's tail
คนภาคกลาง อ่างหางแมว แถวราชบุรี

วงศ์ส่งเป็น Euphorbiaceae
หุบลาช่อน ก่อนนี้ เรียกไหมพรม

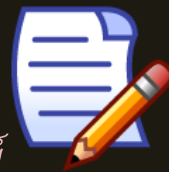
หางกระรอกแดง แจงจากเขต เวสท์อินดีส
มีสายพันธุ์ สองชนิด ให้ชืดชม

งามชวนพิศ สนิทใน ใจสุขสม
น่าภิรมย์ ชมชุ่ม ทั้งพุ่ม-เลื้อย

พันธุ์พุ่มเพรียก เรียกว่า หางกระรอกแดง
สองสายพันธุ์ ชยันหยอก ออกดอกเรื่อย

พันธุ์เลื้อยแจง แจ้งว่า หางกระรอกเลื้อย
งามดั่งเอื้อย เกี้ยวเกล้า เจ้างามจริง

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

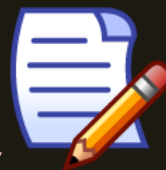
หางกระรอกแดง แจ่มจ้ำ ดุจพลอยสี
นุ่มราวไหม คลอเคลียไหล่ ใครพะนอ

โยกเอนที่ พาฤดี จ้องจืดจ่อ
อยากจับจ่อ ก่อเกล้า เข้ามุ่นมวย

เกศดำขลับ วับบาว ราวนิลจรัส
แดงดุจชาด อาจเทียบ โอษฐ์ยิ้มด้วย

สาวเรียงจัด รัตเกี้ยวเกล้า เกาะผมสวย
ใจระทวย ด้วยความงาม ทรามวัยไทย

กุศล คำเพราะ

อันเกี่ยวเกล้าแต่งผมชื่นชมสวย
หรือจะใช้ทางกระรอกดอกแดงแซม

จะเกล้ามวยหรือหางม้าหน้าแฉล้ม
ก็เจิดแจ่มสวยยิ่งนะหญิงไทย

ศกุนตลา ณ หนองคาย

วอนอาภู่ ด้วยหนูนี้ มีปัญหา
ต้องขอบคุณ มากหลาย ใช้อาเปลือง
เอ้าฮ้ำฮั้ รอดตายแล้ว เพื่อนแก้วเอ๋ย
มองย้อนกลับ สับเปลี่ยน เวียนไปมา

ช่วยอีกครา นะอาภู่ ผู้ปราดเปรื่อง
ช่วยทุกเรื่อง เพื่องจริงหนอ ขอวันทา
ขออ้ำเอ๋ย เคยขอไว้ ได้แล้วหนา
พรรณนา เรียบเรียงร้อย ฝอยเรื่องราว

อันว่าดอก เกี่ยวเกล้า เราไม่รู้
ทางกระรอก แดงนี้ ที่ดอกยาว

ถามอาภู่ ดูแล้วนั้น ท่านบอกเล่า
รู้แล้วเศร้า เราจะเปรียบ เทียบอย่างไร

เปรียบผู้หญิง เหมือนหาง กระรอกแดง
กลัวผู้หญิง ยิงเรือ เปื่อฉั่นใจ

ดูทะแม่ง แปร่งเหลือนั้น มันไม่ไหว
เปรียบไปใย ไม่ได้เรื่อง หญิงเคืองเอา

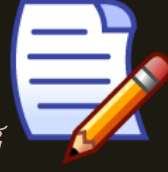
ฉันทั่งมอง ตรองตรึก ให้อีกอัก
ดูรูปถ่าย ไปก่อนหนอ พอบรรเทา

เป็นพักพัก ขยับขย่อน ร้อนใจเล่า
ส่วนตัวเรา เข้าสมาธิ มิชักช้า

ขอเวลา สักนิด มิตรที่รัก
ร่วมกันนั้น มั่นใจนัก รักกันมา

มิช้านัก จักมาใหม่ ใจหรรษา
เสวนา กับมิตรรัก ยอดนักกลอน

โกวิท อีวีโรจน์

อันเกี่ยวเกล้าแต่งผมชื่นชมสวย
หรือจะใช้ทางกระรอกดอกแดงแซม

จะเกล้ามวยหรือหางม้าหน้าแฉล้ม
ก็เจิดแจ่มสวยยิ่งนะหญิงไทย

ศกุนตลา ณ หนองคาย

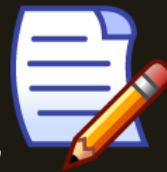
ยามเกี่ยวเกล้าโอบรอบผมมุ่นมวย
ราวทับทิมร้อยเรียงพรรณราย

แลสารวยสวยเก๋เท่ห์เฉิดฉาย
สาดแสงพรายพราวเพริดเลิศรุจี

เกี่ยวเกล้านามเจ้าทางกระรอกแดง
สะท้อนน้ำปลิวไหวในสายนที

รำเรียงแรงแกว่งไกวสวยใสสี
ภาพเช่นนี้ชีวิตชื่นรื่นรมย์ใจ

ดวงพร เดชกุลทอง

ทางกระรอกพวงปลิวปลิวลมผ่าน
คือเกี่ยวเกล้าเจ้าหนอพอเหมาะใจ

แดงตระการงามเด่นเห็นสดใส
ช่างกระไรสวยนักจักขออวย

โอ้อเกี่ยวเกล้าเจ้างามเมื่อยามเห็น
ปักมุ่นผมดกดำดูสำรวย

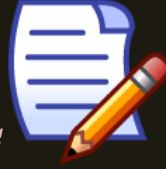
ดอกนั้นเป็นสายยาวพราวแดงสวย
ผมเกล้ามวยงามแท้คุณแม่เอย

ให้นี้รักปักกัณฑ์โหยให้หา
จะเกี่ยวพาสาวเจ้าเล่าโลมเลย

จะมอบรักภักดีนางไม่จางจิต
เกี่ยวเกล้าเอ๋ยเซยขึ้นทุกคืนวัน

อยากอุ้มพาวางลงตรงเขนย
ขอชมเซยสวาทหวานนานนิรันดร์

ในความมืดเป็นแสงแห่งใจฉัน
ตื่นจากฝันร้ายเพื่อละเมอครวญ

อัญชลี ณ เชียงใหม่

นามเกี่ยวเกล้านี้กดอมดมผสมสวย

เคลียดันคอกขาวข่างามระยับ

ให้ดอกไม้นี้มั่นแทนเกี่ยวเพชร

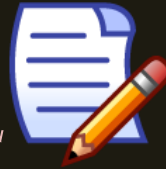
แดงสดใสแทนหัวใจที่ให้มา

เมื่อเกล้ามวยเด็ดดอกย่อยห้อยประดับ

แลดูรับหน้าน้องผ่องพักตรา

งามก่องเก็จเกินมณีมากมีค่า

ไว้ประดับเกศาคราห่างกัน

ชุลีรัตน์ สวัสดิ์

ทางกระรอกดอกแดงแกว่งหางสั้น
หางยาวหน้อยห้อยโค้งโค้งโก่งแกว่งไกว

อีกชื่อหนึ่งนามนั้นว่าเกี่ยวเกล้า

ทางกระรอกงอกออกมาดูท่างาม

แกว่งสั้นสั้นสั้นน้อยน้อยตอนลมไหว
มองที่ไรคล้ายทางกระรอกบอกชื่อนาม

ดอกแดงพราวาวพลิวหวีวาบหวาม

มองทุกยามความสวยรวยล้นใจ

อานนท์ สรวีสูตร